

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **T. P.**, zastoupeného Mgr. Petrem Kočím, Ph.D., advokátem se sídlem Na Štáhlavce 1105/16, Praha 6, proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 424/16, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 9. 2007, č. j. OSV 261/2007-ODV, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 5. 3. 2009, č. j. 6 Ca 236/2007 – 52,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal kasační stížnost proti rozsudku Městského soudu v Praze (dále též „městský soud“) ze dne 5. 3. 2009, č. j. 6 Ca 236/2007 - 52, (dále jen „rozsudek“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 9. 2007, č. j. OSV 261/2007-ODV (dále jen „napadené rozhodnutí“). Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání stěžovatele, podané proti rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 8. 8. 2007, č. j. Spr Si 1/2007 a toto rozhodnutí potvrdil. Tímto rozhodnutím Vrchní soud v Olomouci odmítl žádost stěžovatele o poskytnutí informace – seznamu soudců Vrchního soudu v Olomouci, kteří byli ke dni 17. 11. 1989 členy nebo kandidáty Komunistické strany Československa (dále též „KSC“).

Městský soud v Praze žalobu v předmětné věci zamítl s tím, že stěžovatelem vyžadovaná informace (seznam) představuje žádost o sdělení citlivých údajů ve smyslu § 4 písm. b) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů (dále též „zákon o ochraně osobních údajů“), jejichž poskytování brání § 8a zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném

přístupu k informacím (dále též „InfZ“), a současně poznamenal, že stěžovatel požadoval poskytnutí informací, které povinnému subjektu shromažďovat nepřísluší.

Proti tomuto rozsudku městského soudu podal stěžovatel kasační stížnost z důvodu vymezeného v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatel zejména nesouhlasí s argumentací městského soudu, že „požadovaná informace se nedotýká profesionální sféry soudců, kdy jejich působení je třeba považovat za působení ve veřejném životě, ale soukromé sféry těchto osob, která nemá přímý vztah k samotnému výkonu funkce soudce“. Naopak je toho názoru, že členství v KSČ se nejenže podstatnou měrou dotýkalo působení soudce ve veřejné sféře, ale bylo dokonce jedním z hlavních faktorů, který možnosti tohoto působení podmiňoval, příp. limitoval. Dále stěžovatel připomíná, že již v žalobě vysvětlil, že právo veřejnosti na relevantní informace o totalitní minulosti soudců vyplývá přímo z těch zásad, které artikuloval Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 17. 7. 2007, sp. zn. IV. ÚS 23/05. Stěžovatel rovněž namítá, že se městský soud nesprávně odmítl vypořádat s argumentací (která nebyla uvedena v žalobě), zda se požadovaná informace vztahuje nebo nevztahuje k působnosti povinného subjektu. Tato argumentace nebyla obsažena v žalobě toliko z toho důvodu, že jí neargumentuje ani žalobou napadené správní rozhodnutí. Stěžovatel je toho názoru, že soud musí posoudit důvodnost žádosti o informace a nikoliv pouze správnost napadeného rozhodnutí (§ 16 odst. 4 InfZ), a je zcela na místě a neodporuje § 71 odst. 2 s. ř. s., jestliže se účastníci řízení vyjadřují i k těm aspektům věci, které nebyly předmětem procesního diskursu ve správním řízení.

Závěrem kasační stížnosti stěžovatel pokládá za nutné znovu zdůraznit, že požadavek transparentnosti justice i z hlediska totalitního působení soudců je zcela legitimní a je přirozeným vyjádřením zájmu veřejnosti o osobní kvality těch, jimž stát svěřil rozhodování o právech a povinnostech. Dodává, že stát, v němž působí jako soudci osoby, jejichž oportunistický občanský postoj v době totality nejenže není překážkou výkonu soudcovské funkce, ale je – ať už s odvoláním na jakýkoliv skutečný nebo fiktivní důvod – dokonce předmětem utajení, vyvolává dojem, že jeho soudní systém je pouhou imitací toho, čím by měl být a za co se vydává. Kasační stížnost stěžovatel uzavírá tím, že je proto dán nikoliv nepodstatný etický rozměr celé věci.

Z uvedených důvodů stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu a vrátil věc městskému soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Žalovaný podal ke kasační stížnosti vyjádření, ve kterém se ztotožňuje s napadeným rozsudkem soudu.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou a je proti označenému rozsudku přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek městského soudu i řízení, jež jeho vydání předcházelo, v souladu s § 109 odst. 2 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), neshledal přitom vady, k nimž by musel podle § 109 odst. 3 s. ř. s. přihlídnout z úřední povinnosti; vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud především obecně poznamenává, že nesprávné posouzení právní otázky (§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.) může spočívat buď v tom, že soud při svém rozhodování aplikoval na posuzovanou věc jiný právní předpis, než měl správně použít, a pro toto pochybení je výrok soudu v rozporu s příslušným ustanovením toho kterého právního předpisu, nebo v tom, že soudem byl sice aplikován správný právní předpis, avšak nebyl správně vyložen. O nesprávné posouzení právní otázky může jít také tehdy, pokud by byl vyvozen nesprávný právní závěr z jinak správně zjištěného skutkového stavu věci, nebo je sice učiněn správný právní závěr, ale v odůvodnění rozhodnutí je nesprávně prezentován.

Stěžovatel podal žádost o poskytnutí informací ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Ustanovení § 8a InfZ uvádí, že *Informace týkající se osobnosti, projevu osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje povinný subjekt poskytne jen v souladu s právními předpisy, upravujícími jejich ochranu.* Takovým předpisem je, i podle nenormativního odkazu daného zákonného ustanovení, mj. zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, který ve svém ustanovení § 4 písm. b) vymezuje tzv. citlivé údaje, jimiž jsou *osobní údaje vypovídající o národnostním, rasovém nebo etnickém původu, politických postojích, členství v odborových organizacích, náboženství a filozofickém přesvědčení*, atd. Podle ustanovení § 9 písm. a) tohoto zákona *je citlivé údaje možné zpracovávat, jen jestliže subjekt údajů dal ke zpracování výslovný souhlas.* Městský soud v Praze v napadeném rozsudku dospěl k závěru, že požadované informace jsou citlivým údajem, týkajícím se soukromí fyzických osob, a s ohledem na platnou právní úpravu žalobu zamítl, a dal za pravdu žalovanému, že takovéto informace nebylo možno poskytnout.

Stěžovatel s tímto výkladem právní úpravy provedeným Městským soudem v Praze nesouhlasí, a namítá, že požadované údaje se netýkají soukromí fyzických osob a nepoživají tak ochrany přiznané zákonnou úpravou tzv. citlivým údajům. Požadované údaje jsou v podání stěžovatele naopak věci veřejnou.

Rozdíl v právním názoru Městského soudu v Praze a v pohledu stěžovatele se tak týká výkladu svou povahou neurčitěho pojmu *soukromí fyzické osoby* v kontextu posuzované věci.

Nejvyšší správní soud se po posouzení věci ztotožňuje jak se závěry, tak i s argumentací v odůvodnění, napadeného rozsudku, a stěžovatelovým námitkám, které jsou z rozhodující míry opakováním žalobních námitek, za pravdu nedává.

Z argumentace uvedené v odůvodnění napadeného rozsudku Nejvyšší správní soud podtrhuje, či dále uvádí, následující:

Východiskem k právní povaze pojmu *soukromí fyzické osoby* a jeho ochraně je Listina základních práv a svobod, která jednak v čl. 7 odst. 1 stanoví, že *nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena a může být omezena jen v případech stanovených zákonem*, a dále v čl. 10 odst. 3 konstatuje, že *každý má právo na ochranu před neoprávněným sbíráním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě.* Podle čl. 17 odst. 4 Listiny potom platí, že *Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.* Soukromí fyzické osoby a jeho nedotknutelnost tak v daném kontextu, a ve spojení s posuzovanou věcí, míří na ochranu údajů o té které osobě. Ta je v zákonné rovině upravena zejména zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, podle jehož § 4 jsou rozlišovány „běžné“ osobní údaje a dále tzv. citlivé osobní údaje. K těm, jak bylo shora poznamenáno patří i údaje o *politických postojích*, přičemž, jak bylo rovněž již výše poznamenáno, tyto je možné

zpracovávat jen tehdy, pokud subjekt předmětných údajů dal k jejich zpracování souhlas. To, že se požadované informace týkají, či mají týkat, osob veřejně činných, tzv. bez dalšího ani podle názoru Nejvyššího správního soudu nic nemění na tom, že se ve své podstatě týkají soukromí fyzických osob.

Ostatně v této souvislosti není bez zajímavosti, že i když je sdružovací právo tradičně vnímáno jako tzv. veřejné subjektivní právo, politické strany jsou naopak chápány jako korporace práva soukromého (viz např. Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 26/94).

Je přitom třeba souhlasit s Městským soudem v Praze, že ani ze zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu, nelze dovodit, že by pro případ kandidátsví či členství v KSČ do 17. 11. 1989 bez dalšího bylo zákonem omezeno právo na nedotknutelnost soukromí.

Údaje o politické příslušnosti jednotlivých soudců rovněž nepatří mezi předpoklady pro funkci soudce ve smyslu zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, a jejich shromažďování tak není předmětem činnosti ani příslušných soudů, ani Ministerstva spravedlnosti.

Stěžovatel se v kasační stížnosti, obdobně jako v žalobě, dovolává Nálezu Ústavního soudu sp. zn. ÚS 23/05, který mj. označil profesionální sféru osob působících ve veřejném životě za kryjící se s tzv. veřejnou sférou, a z toho stěžovatel dovozuje, že požadovaná informace - seznam soudců Vrchního soudu v Olomouci, kteří byli ke dni 17. 11. 1989 členy nebo kandidáty KSČ - nepoživá ochrany soukromí fyzických osob. Nejvyšší správní soud k tomuto uvádí, že tento závěr za určitých podmínek může mít své opodstatnění, avšak nikoliv obecně, resp. nikoliv tzv. bez dalšího, ale jenom tam, kde se jedná o namítané konkrétní případy se jmenovitými projevy příp. prolnutí politických postojů do profesní činnosti veřejně činných osob. V takových případech daná skutečnost (údaj o dřívějším členství v KSČ) přestává být součástí „soukromí fyzické osoby“, a stává se součástí veřejné sféry. Ostatně právě tento kontext je základem argumentace Ústavního soudu ve stěžovatelem označené věci. K tomu se současně dále, z pohledu Nejvyššího správního soudu, nabízí poznamenat, že v dalším vývoji ve stěžovatelem označené věci Ústavní soud jednal také o usnesení Nejvyššího soudu, kterým nebylo vyhověno námitce podjatosti stěžovatelky ve vztahu ke dvěma soudkyním Vrchního soudu v Praze, podané s odkazem na skutečnost, že údajně byly členkami předlistopadové KSČ, a ústavní stížnost odmítl. Ústavní soud v této souvislosti konstatoval, že takové námitky nemohou samy o sobě konstituovat důvod podjatosti, a míru nezávislosti soudce (např. i s ohledem na jeho bývalou angažovanost v KSČ) je vždy nutno posuzovat v každém případě s přihlédnutím k jeho jedinečným okolnostem (viz Usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 10. 2009, sp. zn. III. ÚS 2336/08). Ústavní soud tak tímto rozhodnutím navázal na svoji předchozí judikaturu a potvrdil, že stran příp. bývalého členství soudců v předlistopadové KSČ nelze generalizovat, a že každý případ je třeba vždy posuzovat jednotlivě (srov. např. Usnesení Ústavního soudu ze dne 17. 9. 2009, sp. zn. IV. ÚS 682/09). Jinými slovy Ústavní soud potvrdil, že i v tomto ohledu (členství soudců v předlistopadové KSČ) je obecně třeba respektovat soukromí fyzických osob, a průlom jeho ochrany může přicházet jen v konkrétně odůvodněných jednotlivých případech.

Namítá-li stěžovatel, že se městský soud nesprávně odmítl vypořádat s argumentací, zda se požadovaná informace vztahuje nebo nevztahuje k působnosti povinného subjektu, i tady se Nejvyšší správní soud ztotožňuje s názorem uvedeným v odůvodnění napadeného rozsudku, a to, že tato skutečnost při shora dovozeném závěru, že požadované informace

nelze s ohledem na jejich osobní povahu a jejich ochranu poskytnout, již nebyla pro posouzení věci rozhodná.

K závěrečné poznámce stěžovatele v kasační stížnosti o požadavku transparentnosti justice i z hlediska totalitního působení soudců (v podání stěžovatele spojovaného s příp. bývalým členstvím některých soudců v předlistopadové KSČ), a k jeho podivu, že jako soudci působí osoby, jejichž oportunistický občanský postoj v době totality není překážkou výkonu soudcovské funkce, atd., Nejvyšší správní soud poznamenává, že otázku, kdo není oprávněn zastávat určitou funkci v souvislosti se svou činností za minulého režimu, řeší zákon č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů. Uvedený zákon zakotvuje princip, podle něž prosté členství v KSČ není skutečností, jež by obecně vylučovala soudce z rozhodovacího procesu.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1, 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, které mu vznikly. Žalovanému správnímu orgánu, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, náklady řízení o kasační stížnosti v míře přesahující rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. ledna 2010

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu